

Dopisi dobrí došli in se sprejemajo zastonj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 27.

V Ptuj v nedeljo dne 7. julija 1907.

VIII. letnik.

Somišljeniki!

Novo polletje prične in obračamo se do naročnikov s prošnjo, naj

ponovijo naročnino.

Naš list nima podpor iz bogatih farovških blagajen, — nima podpor od oderuških pravih dohtarjev, — naš list je odvisen edino od svojih prijateljev in naročnikov.

Zato pa naš „Stajerc“ tudi ni odvisen ne od politikujočih duhovnov ne od prvaških dohtarjev, ne na zgornaj in ne na spodaj!

Neodvisni

mo in neodvisni hočemo delati i zanaprej!

„Stajerc“

je odkritosrčen list, katerega program je boj proti klerikalizmu in prvaški gonji ter delo za gospodarsko izboljšanje!

Opozarjamo torej zaostale naročnike, naj ponovno svoje naročnino „Stajerc“ stane na Avstrijo in Ogrsko celo leto 3 krome, za Nemčijo 5 kron in za Ameriko ter drugo inozemstvo 6 kron!

Delajte za svoj list,

naročite, razširjajte, priporočajte „Stajerca“! Vsaka gostilna, kjer zahajajo naprednjaki, mora biti naročena na naš list.

Vsi na delo za „Stajerca“!

Upravništvo in uredništvo.

Ne odnehamo!

Prihajali so k nami s sladkimi obrazy in zmedenimi objubami ter nam stiskali hinavsko roko. Prihajali so zopet s strupenimi pogledi in stanjenimi pestmi ter nas oblili z gnojnico svojih laži. Korakali so mimo nas, kakor da bi nas ne bilo in metali so kamenje na nas... Ali vse je bilo zastonj! Kajti — mi ne odnehamo! Ne, nikdar ne odnehamo! Nikdar ne pripognimo svoje glave pod jarem mogotcev, ki zastopajo proti nam!

Mi ne odnehamo... Posvetili smo svoje stranske moči osvobojevanju ljudstva, gospodarskemu izboljšanju, prosveti in izobrazbi. In mi se odnehamo od boja proti prvaštvu in klerikalizmu. Kakor temna senca se je vleglo to klerikalstvo čez naše pokrajine, kakor strupena uga hoče uničiti vse nežno cvetovje ljudskega upanja in razkošja. Cilj klerikalizmu je nesamostojnost ljudstva. V temi naj ostane delavno ljudstvo in pozna naj le enega „boga“ — nenasitno malho duhovniških in posvetnih mogotcev. Klerikalstvo hoče, da bi se svet vsacega živega na grmadi sežgalo, kdor bi se upal dvomiti o politični nezmožljivosti takšnega Korošca ali Podgorca. Klerikalstvo hoče uresničiti iz novega inkvizicijskega srednjega veka, in ako že ne telesno, potem vsaj duševno. Kakor vampir sesa to klerikalstvo na ljudskem truplu in kakor opojna joda se vlaga v ljudske duše... Dokazov klerikalnega trinoštva dovolj! Španija, kam je

prišla mogočna Španija, katere vladar je svoj čas izustil nesmrtni besede: V moji državi ne zahaja solnce nikdar! Španija, ki je združila polovico sveta pod svojim žeslom, — kam je prišla? Kam je prišla ta država, ki je porodila Kolumba, pod vladno klerikalstva in klobuka jezovitov? Propadla je, ljudstvo je podivjano, izsesano, raztrgano in umira v revščini, — kakor kobilice so pojedli bogati samostani, debeli menihi in duhovni blagostanja španskega naroda. To je klerikalstvo! Učimo se iz zgodovine! Učimo se od drugih držav in drugih narodov!

Danes se otrsajo narodi klerikalnega je-robstva. Francoska koraka vsem državam naprej in kaže pot, ki jo morajo hoditi prej ali slej vsi kulturni narodi. Cerkvi — dušni blagor! Državi — telesni blagor! To je geslo vseh, ki — ne odnehajo!

Ne trosimo si sami peska v oči. Klerikalstvo je postalo na Avstrijskem zopet močnejše in vedno več zaslobe si pridobiva. Res je sicer, da imamo v državni zbornici več naprednjakov nego klerikalcev. Ali veliko jih je, ki so le polovicarji, ki se vpognejo v resnem trenutku, ki so le na jeziku naprednjaki, kakor so terci-jali le na jeziku kristijani. In od vlade nimamo veliko pričakovati. Od plemenitazev nimamo veliko pričakovati. Sami smo in zato — ne odnehamo!

Zdi se nam, da se zbirajo črni oblaki in da pričakuje Avstrija velike nevihte. Zato zbirajmo svoje moči in ne odnehajmo! Izobražujmo svoje še zaspane tovariše od moža do moža, razširjajmo svoje časnike, delujmo v poljedelskih društvih, prirejajmo predavanja, vstopajmo v občinske zastope...

Z eno besedo: ne odnehajmo! Ali beseda je prazna, dokler jo ne napolnimo z — delom! Velikanska je potreba napredne organizacije, naprednega časopisja ravno za naše pokrajine. Naše ljudstvo ne more obiskovati dragih šol, se ne more naročevati dragih listov in nima časa da bi jih prebralo. Ljudstvo ima poleg tega vse polno sovražnikov, ki mu šepetajo hinavske laži v uho in mu objubujejo deveta nebesa, samo da ostane lepo ponižno in pohlevno in neumno in revno...

Ne odnehajmo! Koliko dobrih nasvetov, plodonosnih nauk smo vrgli med ljudstvo in koliko dobrih prijateljev smo si pridobili med ljudstvom. Ali koliko sovražnikov, zavednih in nezavednih, smo si tudi pridobili. In ker nas obdajajo sovraštvo, laž, obrekovanje, zato je treba krepko prijeti za krmilo napredne barčice in jadrati v odprto morje proti cilju... Zdrružujmo se tesneje okoli „Stajerca“, ki napreduje tako lepo, ostanimo zvesti svoji ideji in — ne odnehajmo! Pogumnemu pripada svet!

Politični pregled.

Državni zbor. 4. seja. Predsednik naznani, da hoče cesarju hvalo izreči za iskreni pozdrav nove zbornice (Živahno odobravanje). Za zapisnikarje so bili izvoljeni poslanci: Brunner, Benkovič, Weidenhoffer, Udrzal, Schumheier, Jablonski, Rübenauber, Perič, Zuleger, Simonovič, Stojan, Lukasič; za reditelja pa Fink in

Vukovič. Notranji minister predloži zakonski načrt glede tiskarskih preš, finančni minister glede 100 kronske bankovce, trgovinski minister glede trgovinskih razmer z Turško, finančni minister nadalje provizorni proračun za l. 1907. Nato je prišel ministerski predsednik pl. Beck svoj govor. V začetku je omenil veliko potrebo izgotovljene volilne preosnove in dejal: Zbornica splošne volilne pravice mora iskati svojo nalogo v delu. Vodilne zvezda mora biti mirni, zavedni razvitek političnega in gospodarskega dela. Govoril je pl. Beck nadalje o strankah, zlasti o socialistih in dejal, da bode vlada porabila, kar imajo socialisti zdravega v svojem programu. Ali njegovo geslo bodi: plodonosno delo s celoto in za celoto! Oblast vsega skupnega in ednako-pravnost vseh delov, moč države in blagostanje državljanov (Živahno ploskanje). Lepe besede! Radovedni smo, je-li jih bode vlada tudi vedno vpoštevala. Do danes nismo imeli veliko zaupanja do vlade. Po govoru pl. Becka je pričela zbornica razpravljati o nujnostnem predlogu glede ureditve slabih denarnih razmer v posameznih deželah. Posl. Gessmann je omenil, da so proračuni raznih posameznih dežel končali z velikim pomanjkljajem in da je treba v tem oziru takoj nekaj ukreniti. Nato je prišel do besede finančni minister Korytowski. Omenil je, da bode sklical v jeseni konferenco, h kateri bodo povabljeni vsi deželni odborniki in da bode predložil zbornici takoj potem primerni zakonski načrt. Zbornica je sprejela nato nujnost predlaga in pričela glavno razpravo. Posl. Renner (socialni demokrat) je imel daljši govor in predlagal ob enem, da se uvede tudi za deželne zbere splošna in ednaka volilna pravica. Minister za notrajne zadeve pl. Bienert se je izjavil proti temu predlogu. Govorili so še prof. Redlich (nemški naprednjak), Soukup (česki soc. dem.), Hribar (slov. liberalec), Prokesch (česki soc. dem.) itd. Potem sta bila izvoljena glavna govornika Abrahamovič (Poljak) in dr. Diamand (soc. dem.). Nato je bila izvoljena deputacija za kvoto; izvoljeni so bili Schumheier (soc. dem.), Nemeč (soc. dem.), Baumgartner (kršč. soc.), Steiner (kršč. soc.), Kaiser (nemški narodnjak), Urban (nemški naprednjak), Abrahamovič (Poljak), dr. Stransky (Čeh) in Povše (kler. Slov.) — Poslanci so stavili še razne predloge, iz katerih naj še omenimo: Predlog nemških narodnjakov glede odškodnin občni nam za bremena prenešenega delokroge in šolstva; nadalje vprašanje poslancev Resel in Rieger glede pretepanja vojakov itd. — 5. seja. Tudi na tej seji se je razpravljalo o predlogu glede izboljšanja razmer deželnih financ. Poljak Abrahamovič se je izjavil odločno proti vpeljavi splošne volilne pravice za deželne zbere. Vršla se je še daljša debata, in prišlo je tudi do burnih prizorov. Socialisti so Poljake in krščanske socialce prav odločno napadali in opsovali. Abrahamovič je predlagal, naj se predlog glede splošne volilne pravice za deželne zbere posebej razpravlja. Ta predlog je bil tudi sprejet. Potem se je govorilo o predlogu glede uradnikov, ki so bili službeno kaznovani, ker so kandidirali.

Cela vas nakupljena. Vojna oblast je nakupila pri Novem Benateku na Češkem večje zem-

ljische za vojaške vaje. Tam se nabaja tudi vas mlada. Zdaj se je od vojne oblasti to celo vas nakupilo. Poskusiti se hoče nove kanone na tej vasi. Prebivalci so se morali izseliti. Malo preveliko troškov pa le delajo te vojaške igrače.

Pametna odredba. Vojno ministerstvo na Ogrskem je izdalo odredbo, po kateri se odpusti vse kmetijske sinove, ki služijo pri vojalcih, s 1. julijem za 14 dni domu na dele. Na Avstrijskem še nismo tako daleč!

Nova vinska postava je dobila z vsemi svojimi napakami že 12 V aprila cesarsko potrjenje. Zdaj se čuje, da bode te dni v državnem postavnem listu razglašena. Veljala bode torej že za letošnjo trgatav.

Sokolska slavnost v Pragi se je vršila te dni. Rdečorajčniki so seveda takoj pokazali svojo kulturo. Psovali in napadali so tudi dejansko nemške dijake. Sramotno! Kaj ko bi se vse češke bratce iz nemških krajev v kraljestvo češkega leva poglano? Saj je znano, zakaj se pes vsede, ako vidi Čeha...

Ločitev cerkve od države. Švicarsko ljudstvo je odločilo za ločitev cerkve od države. Za ločitev je bilo oddanih 7.656 glasov, proti pa le 6.822.

Dopisi.

Iz Črešnic nad Vojnikom. (Toča, kraljestvo in župnik Franc Ogrizek) Dne 24. junija zarano med 3. in 4. uro je toča na Črešnicah in proti Konjicam po vinogradih, poljih in sadnih drevesih hudo klestla in potolkla, in po nekotnih krajih so jo še drugi in tretji dan nakupičeno videli. Škoda se bode še cenila. Nekteri praznoverni in zapeljani Črešničani pa si zopet domišljujejo, da bi utegnil tamkaj bivši učitelj I. Adamič iz maščevanja to točo napraviti ter ga vnovič od strani hudo pogledavajo. Čela stvar pa je ta-le: Leta 1903, meseca julija je toča v Črešnicah strahovito razsajala. Ker je na predvečer istega dne tamošnji učitelj Adamič do polnoči v šoli opraviti imel, je neka lahkoverna kmetica potem rekla, lahkomo goče da je učitelj to točo napravil, ker je v črni šoli bil in ker je prejšnji večer tako dolgo bedel in luč imel. Kakor hitro pa je župnik Ogrizek to slišal, ki je čez učitelja že tri leta venomer na krajni, okrajni in deželni šolski svet tožbe pošiljal, je to gorovico za popolnoma resnično potrdil in dejal, da je Adamič poln hudobije, ter da je s pomočjo hudega duha resnično to nesrečo, točo učinil, kar se je hitro po celi fari razglasilo, in skoro vsi Črešničani so to trdno verjeli, trdili in okoli pripovedovali. Da je to gola resnica, vedo še zmirom Vojničani zlasti gostilničarji in trgovci, kjer so se Črešniški kmetje čez Adamiča pritoževali, ter ga po strani oistro gledali. A bolj ko so se jim Vojničani smejali in jih poučevali, tembolj so Črešničani trosili in rekli: če pa sami gospod župnik Ogrizek to poveje in razlozi, tedaj mora vendar resnično biti!! Pa vsa ta zvižaja hudomušnemu, obrekovalnemu in vsegavljadaočemu župniku Ogrizeku še ni zadoštovala, pošiljal je tako neumnost celo v mnoge časnike. Pa le tedajni urednik „Domovine“ se je dal vjeti, ker ni pomislil in tudi Ogrizekovo obnašanje ni poznal, ter je Domovina dne 16. oktobra 1903 med mnogim drugim takole dobesedno prinesla: „Adamič se Črešničanom z nesrečami grozi (!!) ter se nad točo posmehuje“ (!!) Ti časniki so shranjeni in se lahko vse z njimi dokaže! Še skoraj večo svojo neumnost in hudobnost je Ogrizek stem razodel, da, ko je „Domovina“ na utiteljevo tožbo a še pred obravnavo dne 1. decembra vse preklicala in poravnala, je Ogrizek hotel od same jeze počiti, ter se srdito nad „Domovino“ hudoval in ta zasljepljenec niti pomislil ni, kak posmeh in sramota razun kazni, bi pred sodniki in porotniki za njega in deloma vse duhovnike bila, ako bi slišali, da je župnik učitelja po fari razglasil, da je točo napravil ter da prvi častnik piše, da učitelj z nesrečami grozi, ter se nad točo posmehuje. Tega čudaka so se Črešničani po 11 letni potrpežljivost vendar enkrat rešili, a so bili večidel sami krivi, ker so ga s tem k prevzetiji zapeljali, da so se ga preveč bali in ga vse ubogali in mu v lice vse verjeli, a za njegovim hrbotom so se mu pa vendar smejali! Znano je, da se je letošnjo zimo v Dramlje

preselil, kjer mora že bolje „ponižen“ biti, da je tam že nekatere razsedne in zavedne kmete našel, ki si ne dajo posvetne reči od njega ukazovati in vedo, da je vsak državljan za sebe gospod in mu ni treba pod „napihnežem“, kakor vročekrvnim puranom, molčati in klečeplaziti. —

Iz Dragonjevasi. Dragi „Štajerc“! Kakor ti je znano, nam je g. Ornič pomagal rado-voljno z denarjem in kruhom in se sam k nami pripeljal, ko nas je doletela tako velika nesreča. Kaplana Sorkota pa zdej ni bilo k nam, da bi nam pijače kupil. Med volitvijo pa je skakal vedno okoli in mešetaril za hofrata Ploja. Rado-vedni smo, ako bode zdaj Sorko prišel, ko bode-mo cegle in gruste vozili. Zdej smo potrebni; drugič pa ne bodedo po tvojem volili! Ako prideš ti kaplanče še enkrat k nam za tvoje kandidate, pomedli bodedo z brezovo metlo. Gospodu Orniču se pa prav srčno zahvaljujemo za njegovo dobroto, da nam je v najhujši revščini prav očetovsko pomagal. Bog ga naj živi!

Račje pri Mariboru. Preljubi „Štajerc“, prisrčna, hvala da si priobčil v zadnji številki naš dopis! Ta dan bilo je v Račjem kaj živahno Vsi, staro in mlado, hiteli so nad naročnike „Štajerca“, naj se jim dovoli prečitati dopis. Stem se je napravilo globok vtis na one po-božne žene, katere hočejo Boga iz nebes pre-gnati, ker hodijo sedaj rudečelične po vasi; videti jim je, da so same nedolžne device s kakimi 20 leti... Ko bi še bila ena od teh lepih žen prosta, bi takoj ponižno stopil pred njo z besedami: Povej mi draga, hočeš li biti moja družica skozi celo življenje?! Pardon, da se pa zopet ne zmotim, je živa laž, da se mi dopade Pufekva Milika, katera je kar divjala od same jeze, ker se je njenega Pauleka raziralo pod nosom... Sedaj Ti draga Milika ne pomaga nič drugega, nego, da daš tvojemu Pauleku vsak dan, „pusrl“, da mu njegova prejšnja brada zopet izcima. Oh to bo veselje; mislim, da bo tedaj gotovo že na „urlaub“ prinesel dolgo brado in kot privesek na prsih konjako podkovo, v znamenje, da je že avanziral za prvega gemein-arja... Milika, ne škripaj več z zobmi, ker tako veš, da „hec“ pa bit mora! Sedaj pa za-kličem iz celega grla: Bog Te živi „Štajerc“ mnogo, mnogo let, da še tudi ne boš nehal oznanjevati resnico našim potomcem! Vi pa vsi, kateri ste klerikalnega duha, nas ne boste več dolgo klicali na boj, ker mi naprednjaki bomo šli preko Vaših trupel pogumno naprej! Mi se ne bojimo prvakov in tudi ne klerikalcev, ne zidamo upanja v pesku ali zraku, bodočnost je naša, ker imamo trdno podlago, ter čisto dušo in zdravo pamet! Miroljubni fant.

Trbovlje. Volitve so se nehale in naši duhovni bi se radi malo oddahnili. Pred volitvijo so radi letali k bolnikom, zdaj so pa spisali neki red, glede tega, po katerem se morajo ver-niki ravnati. Tudi pridige so se spremenile. V nedeljo dne 23. junija je g. S. prav gorečo govoril o ponižnosti. Priporočal je onim ženam, ki ne morejo jezika držati, naj vzamejo vode v usta, saj zadostuje vsaka studenčnica. Ali poglejmo, kakšni vtis je naredila ta pridiga na farško „Leibgardo“, katera obstoji iz žena, ki se imenujejo „Marijine device“, onega moža, katerega kašel, svati, botri in pa matere ki hodijo k upe-ljavanju, prav dobro poznajo, njegove žene in pa onega junaka ki kvari trbevljske orgle. Ta garda je še tisto nedeljo nesla ravno tistemu kaplančku marje in laži čez neko deklinoj katera je k svoji nesreči, spadala tudi k te, družbi, samo z razliko da ni bila tako pridna hinavka in ni tako pridno agitirala za dr. Benkoviča kakor ona zastavonoša, ki si je vse nohte obdrgnila, tako pridno je praskala plakate na-sprotnih kandidatov iz zidu. Seveda, g. kaplan-ček jo je izobčil iz družbe brez da bi rekel: „Andiatu et altera pars.“ Sicer je bila navada dosedaj, da so se iz te družbe izobčile samo tiste, katerim so že predpasniki prekratki postajali, in še takrat se je reklo da jim bula raste. Izjem pri tem poznamo do danes samo pri dveh in mora biti nekaj posebnega in to tudi je! Tiste, ki spadajo k tej družbi, so večji del samo takšne, ki jih v Trbovljah po domače imenujemo: „Ausschuss“, samo izobčene dve so bile izjeme. In ker so se druge bale, da bi do-bile te dve pri kaplančkih prednost, (saj to

vemo že od g. Kirchsteigerja, da so tercijalke vse v farje zaljubljene) treba je bilo preda-lagati, da so bile enkrat odstranjene. Mi smo pozdravljamo postopanje g. Strmška, rešen samo njegovi gosti naj neha lagati, drugače povabljen v laški trg na obed. Izobčenim v svetujemo, naj se ogiblejo te hinavske garde, pokažejo črnosuknežem, da znajo brez njih spo-dobno živost.

Zusem. Ljubi „Štajerc“ veliko si nam povedal od našega župnika Šebatovega Tončeka — Zdej tudi že njegovo učenje svete čisto-rodni plodove. Tukaj je pet deklet blizu Šebatovega Tončeka, ki so se oblekle v moške obleke; posebno blače so se jim dopadle. Na to jim je bila najbolj pobožna in največja tem-jalka po domače Tuclova Franca. Teh 5 deklet so se tako grdo obnašale v hlačah da ni tuda za popisati; bog obvari, da bi se fantje tu grdo obnašali, kakor so se te tercijalke, ki bi črdo biti večkrat v mesecu pri spovedi. To so take čiste „device“, da se v procesiji v ble-oblečejo in krancelj na glavo devajo. Fej! kleta, ako vas Šebatov Tonček ne bo lepešo učil, vas bo pa naš ljubi „Štajerc“ podučil in posvaril! Opazovalci.

Zusem. Naravnost neverjetno je, da okraj-šolski svet še ni ničesar ukrenil glede alne učiteljic v Loki, čez katero se skandalizira okraj. Častnega čuta nima ta učiteljica menda oobena, drugače bi se že oprala očitanju Okrajni šolski nadzornik g. Supanek pa se ne briga za to močvirje ali pa se boji, nastopiti ker se tiče cela zadeva tudi dušnega pastir-v v Žusmu, ki je bil velik sovražnik žensk že v Poličanah. Druge bi bilo kaj takega nemogoče oblasti bi že davno nastopile. Zato je res na-burljivo, da se pri nas take skandale prena-Mašli bodedo sredstva, da se stvar konča, kaj mi stariši hočemo čuvati moralo in naravnost svoje dece. G. Supaneku pa priporočamo, n-zadevo ne preiskuje od daleč, temveč na li-mesta. Sicer pa je provizorij pri okr. ge-ovarstvu v Celju ponehalo in predsednik bode kakor upamo, sam preiskavo v roko vzel. Če priliki bodedo tudi omenili, da pobira nadob-velj Rošker v graščinskih gozdech s svojo soprog (industrijsko učiteljico) dračje in ga pelje pota-na vozu lastnoročno domu. Gotovo povzdiga-to vpliv učiteljstva. Teh skandalov mora biti e-krat konec!

Iz Poličan. — Dragi Štajerc, pri na-pač ni nobenega miru — nesramni in ome-deževani klerikalni agitatorji preganjejo in blatijo Tebe kakor tudi druge poštenjake že na-neznosen način. — Ti glavni hujskači so: Pe-ličanski črnosuknež; pekelski matrački pesji-te-govec; hošniški lažnjivec in kupfer-verbessicer; ter 4ti neki vampasti krčmar, in mrzli mesar tan-zunaj Poličan, kateri kole večlet že, kakor je žand-merija dognala, najrajši take svinje kateri že kar ni-več kri ne teče, ter priskrbi jako „fine klobase“ in slanino, za klerikalne veselice. — Naj huje ne-padajo ti ljudje Tebe dragi Štajerc in postava-tukaj jako priljubljene grundnerje, in skušajo s-svojimi umazanimi jeziki poštenjake blatiti, se-veda brez uspeha. — Ti dragi Štajerc si pa-več priljubljen in znan kot edini kmetaki po-jatelj, in grundnerji so značajno preveč ple-meniti, da bi se z lajanjem takih malenkostnih psičkov bavili. Tebe dragi Štajerc kakor vsi grundnerjem služi to ševljanje le v čast pa ljudstvu. — Prihodnjčji o mrzli mesariji „debe-luha“ nekaj natančneje. —

Sv. Lovrenz dr. p. Pred par tedni so le-frata Ploja častili, po farovžih piščance jedli in mu napivali, — zdaj pa pravijo: proč z njim! Zdej je spravil menda Ploj „vero“ v „nevarnost“! No, vi klerikalci, ali še veste, kako ste ljudje padali, ki niso hoteli hofrata? Ali še veš, Mlaker, kako si vpil, da je vsak nevernik, kdo Ploja ne voli? Sram vas bodi, črnuhi! Koliko denarja ste zapili, da je bil Ploj voljen; po-bili bi raje ta denar za kapelo. Zdej pa že ne-bira mežnar podpise da bi Ploj svoj manko odložil. Menda se gotovim ljudem zopet ali-cedijo po tistem pivu, ki bi ga ob novih volitvah zastoj dobili. Ali mislite, da je Ploj tak neumen, kakor vi, ki ste ga volili? Le čaka-čajte zdaj voz in se mu peljite nasproti, hofra-Plojčku, vi slavni člani papirnate „kmetaki-zveze“. Zdej poglejte g. Orniga, ki ste ga imeli

na „nevernika“ in bogve kaj vse, — pogledjte, kakšno srce ima on za nas kmete! Koliko nam je Ornič dobrega storil! Koliko so ljudje kantonu pobrali iz svojih njiv in ga drago prodal! Kako je g. Ornič živinorejo zboljšal! Koliko cest je napravil in največji njegovi sovražniki so si pri zgradbi teh cest lepe denarje ališili! G. Ornič je bolan in vendar je prišel k nesrečnim pogorelcem v Mihovce. Ali ste tam videli Zelenika ali Jurtelo ali Miha Brenčiča? Klenkalci, ali ste slepi? Čas je, da se vzdramite!

iz podenske doline. V 26. številu „Mira“ me dobro znani „muštacar“ dolži, da sem jaz pisal dopis v „Štajercu“, kar pa ni res. Mož piše, da ni res, da bi klerikalci na zborovanju pri Najetovcu zapisovali volilcem glasovnice. Dalje piše, da ni res, da bi bil Bošče za neko „uto“ volilca kontroliral. No, dopisunček, to ti lahko dokazemo! Ti Možina, ali se kaj spominjaš, kdo je bil vzrok tisti nepremišljeni besedi, zaradi katere je imel Najekovec toliko sitnosti in stroškov? Svetujem ti, da pustiš svoje „federfusenje“ in izprašuj raje svojo vest! Dalje me pomenje „ovčjega pastirja“, ker se ne sramujem tega, da sem v mladih letih kot deček ocvce pasil. Miališ mene s tem žaliti, pa se motiš! Kdor se pusti od tepca razžaliti, je sam največji tepce. Malo pomisli, koliko prepira bi izostalo, ko bi ti malo manj svojo „boljšo polovico“ poslušal. Pregovor pravi: kjer žena hlade nosi, tam mož malokedaj dobro kosi. Nazadnje pa pišeš, da ne veš, komu se pravi „Jetom“. Svetujem ti: pojdi v „Motijavo honjo“, tam te sreča najprve pamet, potem pa „Motej“. Tudi pišeš, da številu naprednjakov pada. No, to je pa debela grda laž! Poskusni do pet šteti, potem se lahko prepričaš, da ima klerikalna stranka v podenski dolini le troje stebere, kakor „stestarski stol“. Prvi stebec so precej modri Možina s svojimi dolgimi brkami. Za njimi pridejo očka, ki sedijo že dve leti na stolcu zraven neprijetne preteklosti; o tretjem prisati pa je odveč. To je „plajberška narodna žlahta.“ Pa brez zamere, prihodnjič še kaj.

Ovčji pastir.

Vernberg na Koroškem. Na Koroškem imamo dosti priseljenih duhovnikov. Tudi nam Skočidolancem se je poslalo tujca. Že predno je ta prišel, so pisali prvaški listi: to je pravi mož na pravem mestu! In res je pokazal kmalu svoje agitatorsko srce. Naročeval je klerikalne pevce in pevke iz Kranjskega in hotel uresničiti celo veliko sokoloko veselico, katero pa oblast ni dopustila. Ob takih prilikah so romale vse kokoši in jajce iz cele vasi v farovž. Pri zadnji volitvi je pozabil na svojo duhovniško smukno in deloval v vsemi močmi za socialnega demokrata Rieseja. Mož, kateremu se je odtegnilo cerkveno upravo in verski poduk v višjih dveh razredih, — tak mož bi se moral pred svojimi ovcmi poskriti, ko bi imel še malo dostojnosti v srcu. Ali on se ne skije. Pač misli: čim bolj bodem agitiral, temraje me bodo imeli duhovniški politiki kateri so me za politiziranje v Skočidol poslali. — Naša občina Vernberg pa je imela tudi čast pozdravljati v vrljem „Štajercu“ opetovano omenjenega Svatona kot župnika v Sv. Jurju na Strmcu. Tudi tukaj se je reklo, zdaj pride „pravi mož“. Svaton je bil svedra takoj hud agitator in je pomagal svojemu tovarišu Gabronu ter napadel ljudi, ki so kot poštenjaki osiveli ter moral pred sodnijo in javno za odpusčenje prosjačiti. Mi ohranimo Svatona v dobrem spominu in gotovo ne zavladamo drugih far zaradi njegovega. Omenimo naj še tretjega duhovnika. Sicer volji tudi ta klerikalno vendar pa ga imajo ljudje radi zaradi njegove prijaznosti; svojim tovarišem pa je zato trn v peti. Znano je iz dobrih virov, da so ga njegovi duhovniški tovariši pri škofu tožarili čes da ne sme postati prošt, vkljub temu da je še dolga leta debant. Priseljeni farji sovražijo vse, kar je koroškega in zasledujejo celo svoje lastne tovariše, ako ne trobijo v njihov rog. Občinar.

Št. Vid v podjuniški dolini. (Svaton kot nočni čuvaj). Naš famozni češki fajmošter Svaton ima vedno dosti opravila. V nedeljo 30. junija je hodil celo noč po vasi z revolverjem in velikim psom. Baje je to storil, da bi obva-

roval vas pred tujimi napadovalci, ker so bili vaški psi večinoma na obisku pri neki zunanji psi. Ali vsa ta stvar ima še drugo stran. Svatonu se Št. Vidčani več ne dopadejo. Zlasti vročekrvneni postane, ako začuje grogoviti „heil“, Vsled tega je rekel v cerkvi preteklo nedeljo: „Ako se še ta teden v Št. Vidu napredno mišljenje ne neha, se ne bode čitalo nobene maše več tukaj, temveč le v podružničnih cerkvah. Zlasti vas opozarjam na današnji dan, kjer se veliko greši.“ — Bilo je to namreč na predvečer kresov. Da bi Svatonu svoje mnenje pokažali, udeležili so se vsi Št. Vidčani kresovega ognja. „Heil“-klici pa so razjezili Svatona tako, da res maše ni čital v farni cerkvi. Tako daleč smo že prišli! Poslanec Grafenauer je lahko vesel nad svojimi agitatorji. No, Svatona res ne potrebujemo, razven kadar gre do naši psi zopet na „ofcet“. Po obdržani maši v filijalni cerkvi v Ribarivasi je šel Svaton v bližno gostilno. Tam se je naroval iz neke vboge stare ženice in prišel z njo v prepir. Prišlo bi celo do pretepa, ko bi nekateri gostje Svatona ne zadržali. Ne vemo, ali je Svaton imel zopet 25 flask pod streho. V bližini je šel v neko kmetijsko hišo, kjer so ravno rožni venec molili in je tam v klub molitvi nad dekletom vpil, da ne sme stati v bližini svojega fanta in šel vun. Ko pa je izvedel, da je prišel fant zopet na poset, prišel je tudi Svaton dvakrat tisto noč v hišo. Stal je večinoma pod oknom, za katerim spančeka neka deklica, katera ga že enkrat ni posebno prijazno sprejela. Potrebno bi bila posebna pivovarna za tega človeka. Preteklo soboto je bil tako napoljen s pivom, da je padel iz voza. Tudi mu je moral mežnar kri ostaviti, ki mu je tekla iz nosa, ker je padel po stopnicah. Res bi nas bolelo, ko bi se Svatonček v pijanosti ubil. Dragi „Štajerc“, morda mu moreš ti priskrbeti pivovarno; izplačalo bi se, ker mož pije kakor troje dromedarjev, kada pridejo iz pušcave. Mi fantje pa svetujemo Svatonu brez šale: ostani doma in ne zalezuj nas ter ne obrekuj nas! Drugače znaš z revolverjem in psom vred kaj doživeti.

Naprednjaki.

Novice.

„Štajerc“ zopet uničen! Res je, nikaš se ne smejite! Mi smo zopet enkrat „uničeni“. Ne vemo natanko, kdo ima „zaslugo“, da je groznega „Štajerca“ ubil; ali je to tista ljubljanska čunjica, ki jo je uresničil šnopsarski Križman in katere „šef“ je zdaj ptujski dr. Jurtela, — ali pa je to znamenita „Straža na Savi“, katere duša je istotako znameniti dr. Cvenkanič. Ali to je vseeno: „uničeni“ smo in kdor ne veruje, ta plača groš! Kaj pa se je zgodilo? No, nič posebnega! Tiskarnar V. Blanke je vrgel nekega nemarnega, brezvestnega, lenega stavca na ulico. Ta stavec je čul neke zvoniti, pa ne ve, v kateri cerkvi. Iskal in našel je zavetišče v Ciril- in Metodovi tiskarni v Mariboru. In mož je Srb; zato ima srbske navade: u k r a d e l je pri Blankeju tiskovino našega tiskovnega društva. Zdaj pa „uničujejo“ zakoniti listi „Štajerca“... Prijatelji, molčite raje, ker se vam drugače ves svet smeji! Z Cvenkaničem in Križmani se ne bodedo prepirali o številu naših naročnikov. Toliko naročnikov kakor vsak drug slovenski list imamo gotovo. In vsako stavdo držimo, da imamo 10 krat več naročnikov, nego „Posavska straža“, „Slov. Štajerc“ e tutti quanti... Križman je kradel naslove, Srb je kradel tiskovine, — in taki tički so „zanesljivi vir“ farških listov. Pojdite se solit, črni fantje!

Stranka brezove metlje. Splošno priljubljeni hofrat dr. Miroslav Ploj je napravil med političnimi strankami na Sp. Štajerskem proketo veliko zmešnjave. Vse je postavil na glavo in človek bi se iz srca smejal, ko bi ne bila stvar preresea. Kajti ta zmešnjava kaže celi javnosti vso brez z n a č a j n o s t prvaških političnih strank! Prosimo, tukaj dokaze: Klerikalni listi očitajo zdaj hofratu Ploju največje grehe, da je kot poslanec „koroške brate“ prodal, da je politični koristolovec, — z eno besedo: očitajo mu vse, kar je mogoče. Pa še več: mežnarji, kaplani, organisti, farovške kuharice, ki so pred 14. majem vprižarjali procesije za Ploja, popali plakate za Ploja po cerkvah, zlorabljali vero in postavo za Ploja, lagali in

obrekovali nasprotnike Plojeve, — isti mežnarji, kaplani, organisti, kuharice nabirajo zdaj podpise za peticijo, po kateri se zahteva od Ploja, da odloži svoj mandat. Včeraj so vpili: Ploj naš kralj, hozianah! Danes kričijo: daj nam Barabasa in križajte Ploja... Ali pozabiti ni to-le: voditelji klerikalne „laži-kmetске zveze“ so tudi že pred 14. majem vse to vedli, kar očitajo danes Ploju! Oni so dobro vedli, kaj je Ploj, kakšne lastnosti ima, koliko je od njega pričakovati itd. Ali dokler je trobil Ploj v rog političnih kaplančkov, toliko časa je bil „junak“, „korenjak“, toliko časa so ga hvallili. In ko bi klerikalci o Ploju tudi vedeli, da je tat ali ropar ali slepar ali morilec ali nečistnik ali karkoli bodi, to bi jim bilo vse eno: dokler je trobil v Korošev rog, zatisnili so črnhri svoje oko nad Plojevimi napakami in so vpili: hozinah Ploj... Ali ni to najgrša brez z n a č a j n o s t politične stranke? Klerikalcem je vse eno, ako je njih kandidat cigan ali brezova metlja; samo da zna napraviti kakor pudel svoj „kuš“, kadar mu Korošec to zapove... Kaplan Korošec je vrgel palico v vodo in zapovedal „pudelnu“, naj gre po njo; ali „pudel“ se je postavil na zadnje noge, ni vbogal, in — — — zato nabirajo zdaj vsi stebri klerikalstva od mežnarja do dekana podpise za Plojev odstop, zato hujskajo proti Ploju, in zato, — zato se smeji zdaj vsi pošteni naprednjaki tej klerikalni stranki brezovih metelj...

Naprednost „narodnjakov“ je pač čudna reč. „Narodni list“ in deloma tudi že tetka „Domovina“ vendar vedno trobita, da so dobili Spindlerjevi „narodniki“ patent za naprednost na Štajerskem. Mi delamo sicer že čez 7 let proti vse uničujočemu klerikalstvu. Ali dohtarska stranka nas prezira in — psuje. Sama pa pravi, da je „napredna“. Dobro, dobro, — die Botschaft hör ich wohl, doch fehlt der Glaube... Mi trdimo, da ima novopečena stranka ravnolotiko naprednega duha v sebi, kakor klerikalci. Prvi dokaz temu je vstop poslanec Roblek in Ježovnik v hrvatsko-farški klub. Ta klub šteje 21 članov, med njimi pa sedi s edem farjev; ostali člani (razven Hribarja in Štrekelja) so brezpogojno klerikalni. V hipu, ko bi se moral v državnih zbornici odbiti naskok črne gospode na ljudsko šolo, ali ko bi se imelo uresničiti prepotrebni „kancelparagraf“ ali ko bi se hotelo vzeti iz vedno napolnjene farške malhe in dati v prazni kmetški žep, — v tem hipu bi morala Roblek in Ježovnik plesati, kakor bi žvižgalo teh 7 farjev... Z vstopom teh dveh poslancev v klerikalno-hrvatski klub je splavala vsa naprednost „narodne“ stranke po vodi. Zdaj pa smo doživeli še drug slučaj! V volilni borbi so „narodovci“ hofrata Ploja hudo napadali. Postavili so zoper njega celo lastnega kandidata v osebi mlinarja Zadravca. Splošno je vladalo takrat mnenje, da kandidira Ploj na program „laži-kmetске zveze“. Ko je bil pa Ploj izvoljen in je napravil svoj „Husarenstreich“, da je preskočil v hrvatski tabor, — v istem trenutku so se bratci zopet našli. General „narodovcev“ dr. Kukovec je napravil pot v Kanoso in vpije danes, da je Ploj najboljši človek na božjem svetu... Sto vragov! Ali so „narodovci“ med volitvijo lagali, ali pa se zdaj lažejo! Eno ali drugo velja! Ploj je slab ali dober, — ali danes dober in jutri slab pa ne more biti. „Narodovci“ se zdaj izgovarjajo, da je Ploj kandidiral na svoj „stari konservativni program“. To je neumnost! Prvič poznamo do danes le strankarske programe, ne pa programe oseb. Drugič pa so „narodovci“ vendar tudi preje o tej zadevi kaj vedeli?! Ali so Ploja preje neopravičeno napadali, ali pa ga zdaj neopravičeno hvallijo. Za nas je stvar jasna. Nam je Ploj politični koristolovec najhujše vrste, — mož ki se obrne kakor ravno veter piha in ki ima le ta cilj: da bi čimpreje postal kakšni minister! Takih ljudi pa ljudstvo ne potrebuje!... „Narodna“ stranka pa igra v tej celi zadevi sramotno igro. Iz d a l a je svojo n a p r e d n o s t in zato je gotovo, da je ta dohtarska stranka ljudstvu ravno tako nevarna kakor klerikalni zmaj!

Iz Spodnje-Štajerskega.

Knezoškof dr. Napotnik je postavil s svojim lepim govorom ob otvoritvi nove ceste čez Okičevo goro vse prvaške liste in hujskače na laž.

Pokazal je naš knezoškof, da mu ni za narodnostno gonjo katero vzpirarjajo Koroščevi priganjači, kajti govoril je nemški in slovenski. Pokazal in dokazal pa je tudi knezoškof, da je delo naprednega okrajnega zastopa plodonosno in da gre zastopu kakor njegovemu načelniku g. Ornigu vsa hvala. Lepe so bile škofove besede, lepe in resnične. Pravil je, da se je že preje dvakrat čez Okičevo goro po stari cesti peljal. Takrat je moral iz voza stopiti, kajti cesta je bila težavna in za človeka kakor za živino nevarna. Zdaj pa je cesta krásna in lepo se vozi človek po teh lepih serpentinah. Škof sam je izjavil, da gre g. Ornigu in celemu okrajnemu zastopu velika hvala za to delo in z navdušenjem je blagoslovil najvišji cerkveni vladar na Sp. Štajerskem cestu, katero so zgradili naprednjaki. Tako knezoškof! Kaj pomeni napram tem možatim govorom čečkarjenje in strupeno hujskanje zakonitih prvaških lističov? Ničesar! Škof kakor sploh vsak poštenjak mora priznati, da je napredni zastop v dveh letih več za ljudstvo storil, nego prvaki v 20 letih! In to nam zastoduje. Zato smo škofu hvaležni, da je tako odkritosrčno resnico priznal!

Novo cesto čez Okičevo goro pri sv. Barbari v Halozah je knezoškof lavantinski preteklo nedeljo blagoslovil. Na griču je pustil napraviti okrajni zastop v kamenju lepo spominjsko tablo, ki nosi v nemškem in slovenskem jeziku sledeči napis:

„Zgrajena od štajerskega deželnega odbora pod predsedstvom Njegove Ekselence gospoda deželnega glavarja Edmunda Graf Attems in od okrajnega odbora ptujskega pod načelninstvom gospoda Josefa Ornig projektirano od štajerskega deželnega stavbinskega urada. Otvorjena dne 30. junija 1907.“

Spominjska tablica je bila lepo okinčana. Okoli 4. ure se je zbralo precej ljudstva. Od okrajnega zastopa so prišli m. dr. gg. podžupan Stendte, Maks Straschill, J. Sima, Leop. Slatitsch, baron Kübeck, pl. Hellin, Schosteritsch, in W. Windich; od politične oblasti vodja ptujskega glavarstva g. nadkomisar Bugar, nadalje okrajni tajnik g. Bengu itd. Okoli 5. ure se je pripeljal knezoškof dr. Mihael Napotnik v spremstvu raznih gg. duhovnikov. Po pozdravu od strani došlih gospodov je knezoškof takoj blagoslovil cesto. Nato je najprej v nemškem in potem v slovenskem jeziku pozdravil v lepih besedah novo cesto. Od okrajnega zastopa sta govorila gg. Kübeck (nemško) in Schosteritsch (slovensko). Navzoči so zaklicali večkrat „živio“ okrajnemu zastopu, deželi, knezoškofu in cesarju. Potem se je ljudstvo ob veselem streljanju iz možnarjev razšlo. Vsem se je bralo iz obraza, kako veseli so nad zgradbo te prepotrebne nove ceste. V dnu srca je ljudstvo z okrajnim zastopom zadovoljno. Čez to dejstvo pač ne pomaga nobeno prvaško hujskanje. Ljudstvo gleda in vidi! Želim, da bi prinesel knezoškofov blagoslov obilo sreče in da bi ljudstvo postalo srečnejše po novi cesti.

Napad na požarno brambo. Hujskanje prvaških listov rodi vedno lepše plodove. Že zadnjič smo pisali o brezvestnih napadih na ptujsko požarno brambo. Zdaj pa so doživeli požarniki iz Pobrežja pri Mariboru slični slučaj. Te dni je gorelo na posestvu gospodarja M. Kottnika v Brezju pri Mariboru. Pobrežanski požarniki so bili pod vodstvom g. Zaff takoj na lici mesta. Istotako je došel oddelek mariborskih požarnikov pod vodstvom g. Ertija. Nekateri po črnihilich poneumjenih fantalinov so se grozno jezili čez požarnike (na mesto da bi jim bili hvaležni!) Kočarjev sin Potočnik je potegnil cevi požarne brambe iz vode in napadel s posestnikom Lorbekom „hauptmana“ g. Zaffa. Železničar Černič zopet je požarnike hudo psoval. Le na prošnjo pogorelecev so požarniki še tam ostali; drugače bi se valed teh surovih napadov takoj odpeljali. Tako se godi požarnikom, ki žrtvujejo svoje zdravje, denar in celo življenje za bližnega! In potem pisarjijo prvaški listi še najnesramnejše laži, samo da se hujska.

Iz Olimpa pri Podsredi nam je postal župnik Kotnik dolgo pismo, v katerem po vzgledu svojih lažnivih bratcev vse navprek „popravlja“. Pravi da ni res, da bi agitiral, da ni res, kar smo pisali o njegovem razmerju z učitelji in farani in da je sploh najnedolžnejši angelček na božjem svetu. Ti sveta nedol-

žnost ti! Ali žal, da ji ne verujemo in da smo pogreznili popravek Kotnikov v koš! Župnik, mesto da vi pisarite „popravke“, vzemite raje brevir in molite za vse tiste, ki so tako neumni, da bi vam otegnili verjeti.

Župnik Presker iz Kapel je postal pridni sotrudnik „Štajercv“. Seveda, doslej nam pošilja možakar le nespametne, lažne in predrzne „popravke“ po § 19. Mi smo zelo mirnega značaja, ali semtertja nam pa le zavre kri, ko vidimo, s kako nečuvano nesramnostjo pljujejo ti politikujoči katoliški duhovniki resnici v obraz. 23. junija 1907 smo zopet dobili rekomandirano pismo, v katerem je bil popravek župnika Preskarja. Seveda smo vrgli dotično nesramno čečkarijo v koš. Ali Vi, Presker, ako ne nehate z vašim naravnost falotskim zlorabljenjem postave, pomagali si bodemo drugače. Vsaka šala ima svoje meje! Toliko enkrat za vselej, vi pravi učenc mariborskega nadhujskača!

Procesije proti mrčesju. V laškem okraju so vzpirajali procesije, da bi se uničilo letos tako hudo razširjeno mrčesje. Vsak človek ima lahko porcijo praznoverja. Ali tako špekulacijo na neumnost naj bi se pa le prepovedalo. Mesto za takim nepotrebnim procesijam laziti, naj bi ljudje raje gosenice uničevali!

„Koštrun-birt“ v Poličanah, znani France Gajšek, je eden najhujših podprenikov klerikalne gospode. Pri zadnjih volitvah je izredno živahno agitiral za Piška. Vedno je vpil, da je vera v nevarnosti, ako bi ljudje kmeta Kresnika volili. Potemtakem bi vsakdo mislil, da je ta „koštrun-birt“ največji kristijan in najhujši poštenjak na tem svetu. Temu pa ni tako! Mož je poštenjak le toliko časa, dokler ga policija ne zaloti. Več časa sem že kupnje ta pobožni možakar bolane in poginjene svinje. Pred kratkem šele je kupil od nekega kmeta v Hošnici troje prašičov, ki so bili bolani (rotlauf); dvoje prašičov se je moralo zaklati, eden pa je sam poginil. Seveda je dobil prašiče za par grošov, ali kupil jih je le, vkljub temu, da mu je posestnik povedal, da so bolani. Februarja meseca je poginil nekemu kmetu vsled pljučnice vol; od tega vola je kupil „koštrun-birt“ 100 kil mesa. 25. maja so rezali pri Gajšku 8 tednov starega marjasca, ki je proti večeru poginil; seveda ni pustil Gajšek prašiča ne ogledati ne obdačiti. Takih slučajev bi lahko celo vrsto našli. Iz tacega mesa od poginjenih prašičov je izdeloval ta pobožni agitator „laži-kmetске zveze“ svoje „prima snuhe klobase“, svoje „izborno šunko“, „šnicelje“ itd. To so posetniki prvaških veselic, Ciril in Metodovih slavnosti itd. z velikim apetitom pojedli. Poličanski župnik je „štamgat“ pri „koštrun-birtu“ in mu menda take klobasice od krepanih prašičov dobro dišijo. Dober tek! Orožniki so prišli tej svinjarji na sled in so stvar naznanili. Takšni so ti pobožni klerikalci!

Prvaški poslanci! Kakor znano, je uničila toča pred kratkem v Rogoški Slatini in okolici vse vinograde in povzročila velikansko revščino. Nemško-napredni celjski poslanec Markhl je storil takoj vse korake, da dobijo nesrečneži primerne podpore. Sicer bi bila to dolžnost poslanca tega okraja, to je kaplana Korošca. Ali pripoveduje se, da ni hotel Korošec za te občine ničesar storiti, ker so napredne. To je sramota. Takšni poslanci bi zaslužili kaj drugega. Ljudstvo pa bode polagoma izprevidelo, kam vodi klerikalno sovraštvo!

Klerikalni agitator obsojen. Pri ožji volitvi med Malikom in Kremsrjem je agitiral za zadnjega zelo živahno klerikalec in posestnik ceglarnе Jos. Šunko iz Radvine s svojim sinom. Zadnji, še precej mlečni fantalin, je obrekoval poslanca Malika na prav hudobni način. Zato je bil obsojen v Mariboru na 200 kron globe oz. 20 dni zapora. V luknji si pač ohladi vročo klerikalno kri.

Nesreča. 23. junija se je peljal posestnik Joh. Riffel iz Lipnice proti domu. Na vozu je bilo tudi več žensk. Med potom so pred maršikatero krčmo ostavili in potem hitro vozili. Končno se je voz prevrnil. Marija Stramec iz Brezna je bila težko ranjena; 15 letna Marija Schwarz pa smrtno nevarno.

Kobilice se pojavljajo tudi letos med Celjem in Laškim trgom v velikanski množini. Zlasti hudo prizadeti so kraji Debro, Pšarje,

Košnice in Verstnike. Kobilice uničujejo ne samo gozdove temveč tudi grmovje. Po navadi pričnejo na kroni drevja. Kmetje so v veliki skrbi da jim požrešna mrčes vse ne uniči.

Zaradi ljubezni. Delavec Peter Trauner v Celju je ranil težko z nožem 16 letno deklico Rupnik, ker ga ta ni hotela ljubiti.

V Trbovljah so uresničili novo brzojavno postavo.

Zločinca. Hlapca Šmerc in Obreza sta posestnico. Zdaj sedita v luknji.

Obesil se je v Slatini 16 letni učenec Mihu Oravnik. Fantu se je zmešalo.

Utonili so v nedeljo trije tesarji, ki so se peljali po Dravi, med Falom in Lovrencom.

Povožilo. V Slov. Bistrici je prišla pod vo 56 letna ženka Dobnikar; bila je takoj mrtva.

Zaprli so v Mariboru kočarja Visočnika in njegovo ženo. Oba sta na sumu, da sta zažgala svojo hišo. 24. junija je namreč pogorela hiša Visočnikova. Na podstrešju so našli cel aparat za zažiganje. Visočnik je precej zadolžen in pravijo, da si je hotel pridobiti zavarovalno svoto. Sodnijska razprava bode že dokazala, kaj je resničnega na stvari.

Iz Koroškega.

Grafenauer, kaj si? Treba je ponavljati to vprašanje. Kajti ni človeka, ki bi si mogel biti jasek, kateri stranki, kateremu mnenju ali prepričanju pripada ta najslavnejši orgljar koroški. Znano je, da je kandidiral Grafenauer na gram najskrajnejšega klerikalstva. Njegov žegnani in nežegnani pajdaši so vendar najpriznični in gostilniških klopj kričali, da je Grafenauerjev protikandidat g. Seifritz „brezvesten in „pristaš razločitve zakona“ ter „proste šole“ kričali so, da je „vera v nevarnosti“ in vpili, da je zamore edino slavni orgljar „rešiti“ Edino na ta način je bil Grafenauer izvoljen. Ko bi se ne zlorabljalo vero in cerkev, ko bi se ljudem ne slikaloh hudiča in pekla, — gotovo bi gospodine Grafenauer ostal doma in fabriciral orglje i zanaprej. Ne prepričanje, ne zavestnost, ne izobrazba so premagali naprednjaka Seifritza, edino bojazen pred farško kletvijo, edino verska gonja je napravila iz ponižnega orgljara domišljavega poslanca! Zato je vedel tudi vsakdo, da bi se zmgaloz z Grafenauerjem strastno, srednjeveško farštvo! Nam se danes sicer niti ne sanja, da bi se čez to jezili. Mi nismo krivi, da slovensko ljudstvo na Koroškem deloma še tako neumno, da misli, da ga bode vrag vzel, ako ne posluša pokorno komando Podgorca in Brejca. Ali — s farbo na dan! Grafenauer je v volilnem boju vedno naglašal, da je edino on pravi zaštitnik svete katoliške vere, katero hoče baje grešni g. Seifritz „uničiti.“ To je čudno! Ravno isti Grafenauer pa sedi danes v enem klubu s Hribarjem, Štrekeljnom, Ježovnikom, Roblekom. Kaj pomeni to? Hribar se je izjavil na javnih shodih, da je navdušeni pristaš „proste šole“ in „razločitve zakona“. Istotako so kandidirali ostali na ta program. Kaj ima opraviti Grafenauer v tej družbi? Ali se je morda čez noč predelel v — „liberalca“? Ne, tega ne verujemo! Kako bi mogel dobiti en Grafenauer pametne napredne nazore? Ali nam se zdi, da je koroško ljudstvo sito te dvojne igre! Ali — ali! Ali je Grafenauer to ali ono — oboje ne more biti! In zato zahtevamo odgovora: Kaj si, pane Grafenauer?

Srečni Korošci! Zdaj vam ne bode treba več lakote trpeti, zdaj prične teči po koroških potokih le mleko in med. Glavno zaslugu v tem oziru si je pridobila občina Sele nad Borovljami. Ta občina ima v svojem zastopu zelo modre junake. Sicer si pridobivajo ti junaki vsaj svojo modrost iz „Š-Mira“, ali nekaj je že. Posebej se selski možakarji za pametno delo ne brigajo. Oni nimajo časa, delovati za občinsko dobro, a gospodarski razvitek svoje občine, za vse to, kar potrebujemo za življenje. Kaj briga te prvaške modrijane, ako strada kmetjska deca in ako pridejo kmetje na boben? Nič!! Oni imajo večje skrbi. Občinski zastop občine Sele zahteva namreč — dvojezični napis na stranski borovelskega kolodvora; nadalje hočejo več samonemških spisov odstraniti, ker so „le bis-

dis“; dalj pečat! Go pravi... Z gotovo po le „hier“ je pač več časa bode dalo? Priš pomeđeni Slove Koliko se kajti vsaš leško, da slovenski kritizirati praktičnega nega; kaj sobna in človeka. S potreba, k vender ed sache“; d sladkor. S hudo obda si zdaj pr država to misliti, ka damo res demo tam košolcev, delajo ko dela, je t preostaja, lamparije, vek ne de hrvaško in sicer obža janec, ako ker je zm čini si ne redno pre in tako s služijo sr hrane in tsko šolo mujejo m šbeno na ako to že Gradec a Zakaj bi v Gradec Ali jim t in zna, a pa tudi v svoje iz uslužbova oba jezil krajih is preskrbit ker le to vsaka un Kraji volitvah izvoljeni Kusternig Buda F., in Schwab Ubil mojstra g. Schur v bolnici Žele p. m. dv ših pošk Iz v se je pe poškodbe

...daje bočejo ti modrijani dvojezični poštni ... Gospod Grafenauer pa naj vse to na- ... Za počt! Selski modrijani! Svet se ... podre, ako stoji na stranišči napisano ... "bater" in ne tudi "tukaj"! Pečat na pošti ... pad več vreden nego vse drugo! ... Koliko ... boše ljudstvo te burke z mirnim okom gle- ... Pršla bo ura, ko bodo taki modrijani —

Slovenska univerziteteta. Prijatelj nam piše: ... o temu piše ne bom tukaj sporočal, ... vsako, ki samo nekoliko bere spozna ... je vse to le ošabnost, kar pišejo ti ... ljudski nezastopniki. Pač pa hočem ... mnenje teh domišljavkov in sicer le iz ... razloga, ne pa morebiti iz teoretič- ... kajti „sama teorija“ ni za človeka spo- ... in s prakso vred šele je za povzdigo ... Slovenske univerzitetete je ravno toliko ... kakor pri cervki 2 ali 3 stolpov ko ... eden zastojuje. To je danes le „Lukus- ...“, zato pripravno da se obdači, kakor ... Saj bi tudi slovenska univerziteteta nas ... odhvarala z davki in bremenih, več nego ... predstavljamo. Že danes ima dežela in ... toliko takih dobrotnikov, da ni za po- ... kar je le usmiljenja vredno. Ako pogle- ... v pravo slovensko mesto Zagreb, naj- ... tam gotovo 300—500 brezposelnih viso- ... kateri v deželi, in v mestu nadlega ... „hude muhe“, kajti brez službe in ... je tudi brez denarja, torej mu drugače ne ... nastaja, nego da se posluži beraštva, ali pa ... denarja, da zamore preživeti. Službe tak člo- ... ne dobi, ker ne zna drugega jezika kakor ... v nekoliko cirilice, za kar so ti ljudje ... obdajovati. Vsak le malo izvežbani Avstri- ... ako pride v Zagreb, dobi lahko službo, ... je zmoežen tudi nemškega jezika, a doma- ... ni ne morejo prizasluziti toliko, da bi se ... preživeli, ako prav imajo naslov „doktor“, ... tako so primorani taki gospodje, da se po- ... sredstev, katera jih dopeljuje do proste ... in stanovanja, kar jih popolnoma mora- ... in tudi duševno uniči. Poglejte, tako vi- ... slobo šolo bi slovenski prvaki radi imeli! Sra- ... naj se svojega dela! Ali jim ni dopu- ... na univerzi v Zagrebu svoj cilj doseči, ... to še želijo? Zakaj mora Korošec iti v ... ali na Dunaj, ako hoče svoj cilj doseči? ... bi Kranjec ne šel v Zagreb, ako neče iti ... deželo? Zakaj hoče v Ljubljani vedno čepeti? ... jim ni znano, da človek le potem kaj velja ... ako, ako tudi svet pozna? Kranjska dežela ... ni tako obširna, da bi zamogla vse ... izvežbane doktorje in diplomate sama ... lovati, kajti še zdaj morajo, — ko vender ... jezika dobro znajo, — službe po drugih ... iskati. Dragi Slovenci! Mesto visoke šole ... sebi še več obrtnih in poljedelskih šol, ... to nam bi moglo koristiti, več kakor ... ma univerziteteta!

Krajni šolski svet v Borovljah. Pri zadnjih ... v krajni šolski svet borovljski so bili ... sami trdni naprednjaki, i. s. gg.: F. ... Mare, S. Rieger, Schaschl J.; ... Donjak F., Janeschitz G., Legar A. ... Schwarz Ad.

Ubil se je v Celovcu tesarski pomočnik ... Grūna. Padel je pri zgradbi nove hiše ... Schwarz iz podstrešja v klet in kmalu potem ... bolniški izidihnil.

Železniške nesreče. V Beljaku sta trčila 29. ... dva železniška voza. Razven nekaj manj- ... poškodb ni bilo nesreče.

Iz vlaka padel je 1. t. m. neki možki, ki ... je peljal iz Trbiža. Dobil je težke notranje ... rane.

Po svetu. Iz črnega tabora. Vikar Čigon na Vojskiči ... v Gorickem je bojevit zagovornik klerikalne ... Zlindera. Sveda se v svoji borbi po- ... začetka vseh dopustnih in nedopustnih sredstev. ... nauku jezovitov posvečuje namen vsa sred- ... torej tudi laž in obrekovanje. Zato je ta ... Čigon o liberalnemu poslancu Strekeljnu ... da ima ta dvoje žena. Strekelj je tega ... duhovnika tožil in vikar je bil ob- ... na 150 kron globe.

Življenje v starih časih. Ako primerjamo ... življenje cene življenskih sredstev s stari,

potem bi človek pač lahko sive lase dobil! Leta 1.130 se je dobilo za 40 denarjev (to je 2 kroni) celega vola, za pol krone ovco. Cesar Friderik Barbarossa je plačal na križevem potu leta 1.188 za 4 vole 1.20 K. Leta 1380 se je plačalo za funt govejega mesa 2 vinarja, leta 1.414 pa 6 vinarjev. Na Bavarskem se je dobilo leta 1.440 vola za 8 goldinarjev, čeber pive pa za 80 vinarjev današnjega denarja. Prvi „Braunmeister“ v Monakovem je imel takrat 2 goldinarja tedenske plače. Leta 1.563 je bil cesar Maksimilijan II. za ogrskega kralja kronan. Takrat je koštalo 1 kokoš 14 vin., 1 gos 14 vin., 1 prašiček 22 vin., 1 funt špeha 8 vin., govejega mesa 5, sira 7, karpfa 10, ščunke 14, 1 jajce 2 vin., 1 liter vina 8 vin., 1 fura mrve 150 vinarjev. Leta 1550 je odposlalo 24 ogrskih duhovnikov enega odposlanca na Dunaj; mož je dobil 1 gold. odškodnine. Tudi 100 let pozneje so bile cene za plače in življenska sredstva grozno nizke. Pač pa se je plačavalo strahovite svote za rože. Na Holandskem je koštala leta 1634 ena sama tulpa 13 tisoč goldinarjev. Leta 1720 je koštal na Dunaju kektoliter ječmena 2 gold. Še pred 75. leti se je dobilo liter pive za 5 krajcarjev itd. itd.

Farški „konzum“ propadel. V Toplicah na Kranjskem je prišel klerikalni „konzum“ na boben. Dolga je čez 40.000 K. Koliko kmetov bode prišlo vsled te farške lumparije na beraško palico!

Ljubi „Štajere“! Pesnik Rudolf Hawel je ljudski učitelj na Dunaju. Pred kratkim enkrat je peljal svoje učence k spovedi. V cervki je opazil dečka, ki je stal v kotu in ihtel ter jokal. Hawel stopi k njim in ga vpraša, kaj mu je. „Prosim, gospod učitelj!“, odgovori deček, „izgubil sem svoje grehe“. — Učitelj se je nasmeljal; vedel je, da je deček izgubil listek, na katerem so bili njegovi „grehi“ popisani. Zato je otroka tolažil: „Nič ne jokaj, v pravem hipu ti pridejo grehi že na misel.“ Pol ure pozneje je bila spoved končana. Hawel je korakal z učenci proti domu. Na cesti je opazil zopet dečka, ki se je preje tako jokal; zdaj je korakal veselo svojo pot in zadovoljnost mu je gledala iz oči. Učitelj je dečka vsled tega vprašal: „No, ali si se spomnil na grehe?“ — „Ne, gospod učitelj!“, pravi paglavec, „ali izposodil sem se grehe od enega drugega“.

Brzjavji.

Ptuj. 3. julija. Danes je divjala po Halozah nevihta. Padla je težka toča in napravila velikansko škodo. Čuje se, da je skoraj vsa trgatve uničena. Ljudje so obupani.

Celje. 3. julija. Danes je bil tukaj obsojen župnik Vavpotič iz Podrede. Obnašal se je v cervki proti neki ženi tako surovo, da je groza. Končno je ženo še v cervek zaklenil. Žena je bila noseča in posledica strahu ter jeze je bilo, da je porodila mrtvo dete. Za svojo surovost je bil Vavpotič obsojen n a 100 K globe, odnosno 10 dni zapore.

Sv. Trojica. V ponedlek je bila v Senarski pri sv. Trojici v Slov. Gor. občinska volitev. Klerikalci so se na vse kriplice prizadevali, da bi dobili to občino v svoje krepmlje. Ali naprednjaki so bili trdni kot skala in so zmagali na celi črti. V vseh 3 volilnih razredih so bili naprednjaki voljeni in sicer v prvem razredu z 8 proti 2 glasovi, v drugem razredu z 10 proti 6 glasovi in v tretjem razredu z 47 proti 28 glasovi. Torej zmaga! Več poročamo prihodnjč.

Gospodarske.

Kako naj zatiramo hmeljevo uš? Izmed vseh živalskih škodljivcev je hmelju najbolj nevarna takoimenovana hmeljeva uš. Posebno razširjena je na Angleškem, v zatečki okolici je še od leta 1903 sem v slabem spominu in tudi mi je žalibog poznano. Ta uš si poišče najmlajše, sočne dele hmelja, jih navrtja s svojim rilcem in jim izsesava sok. Na listih sedi hmeljeva uš vedno na spodnji strani. Če nastopi zelo mnogo teh ušij, zaostanejo napadeni deli rastline v rasti, listi se na spodaj zvijejo, dobe iz začetka neko čudno, pozneje žolto barvo in nazadnje popolnoma odmrijejo; stranske vejice ostanejo in grozdi, ki so zelo redki, se počasi popolnoma posušijo. Listne uši dajejo od sebe neklo lepljivo tekočino sladkega okusa, ki pada na spodaj se nahajajoče liste in jih prevleče s svetlo skorjo. Ta skorja se imenuje živalska hmeljeva rosa (animalischer Honigtau). Ona za- branjuje in moti naravno rast in razvoj lista ter

pospešuje, da se na listu razvije neka glivica, ki povzroča, da postane hmelj črn, sjaast (Schwärze Susstau.) Iz velikih, črnjavih jajec, ki so tako trpežna, da jim tudi najhujši zimski mraz prav nič ne škodi, se razvijejo v maju najprej ličinke. Te se večkrat levijo in nazadnje postanejo iz njih samice brez peroti. Te samice rodijo, ne da bi bile oplemenjene, žive uši, iz katerih postanejo v par dneh zopet lahko samice brez perotnic. To razmnoževanja se vrši zelo hitro in je, posebno če je vreme ugodno naravnost neverjetno. Če je na enem kraju vse pojedeno in uši ne najdejo več hrane, potem se razvejejo iz ličink uši ki imajo perotnice (Aphisfliegen, Blattlausfliegen). Te perotaste uši odletijo in si iščejo druge živeže; tam se iz njih zopet razvijejo samice brez perotnic. Na ta način si lahko razlagamo, zakaj se ta škodljivec tako neverjetno hitro širi. Še le v jeseni se pokažejo samice, ki se lahko dajo oplemeniti in samci. Po oplemenitvi leže samica jajca v razpoke hmeljevih kolov, pod liste in grmovje, da tam prezimijo. Za pokončevanje te uši so našli po izkušnjah v zatečnem okraju in posebno v poskusnem hmeljevem nasadu, na zimski kmetijski šoli v Zalcu izvrstno sredstvo v petrolejevem izvlečku (Petroleumemulsion), s kateri se hmelj škropi. Tak izvleček si lahko vsakdo sam napravi. Naprej se raztopi 2 kg mazilnega mila (Schmierseife) v 4—5 litrih vrele vode. Temu se potem prilije pol litra petroleja, a pri vli- vanju se mora zmes vedno in pridno mešati. Tej zmesi prilijemo v kaki kadi toliko vode, da je vsega skupaj 100 litrov. Potem mešamo to zmes z brezovo metlo tako dolgo, da se je ves petrolej lepo razdelil in da je vsa tekočina bela ko mleko. Ta izvleček škropimo potem z navadno tršno škropilnico po hmelju. Paziti pa moramo nato, da škropimo zelo drobno in na spodnje strani hmeljevih listov. Če hočemo imeti od škropljenja res kako korist, moramo gledati na to, da se spere cela spodnja stran lista, torej, da pride vsaka uš v dotiko z izvlečkom. Razentega moramo začeti s škropljenjem o pravem času. Če priletijo perotaste uši iz sosednjih hmeljevih nasadov napadejo zopet hmelj; zato moramo tudi po škropljenju paziti na hmelj in če je potrebno, tudi drugokrat škropiti. Če čakamo s škropljenjem tako dolgo, da so se listi že zvili, potem je hmelj že oškodovan in škropljenje ne pomaga toliko, kakor če ga opravimo pravočasno. Če so dnevi vroči, potem smemo samo zjutraj in zvečer škropiti, ker sicer škoduje solnčna vročina preveč mladi- kam. Kakor so pokazali poskusi, se lahko z jednim hl take tekočine poškropi 2 do 2½ kop hmeljevih rastlin. Tako bi rabili za 1 joho hmeljevega nasada 15 do 25 hl takega izvlečka. Če stane kg petroleja 60 v in mila 35 v, potem bi nas to stalo kakih 15—25 K. Peter.

Gnojite ajdi! V „Kmetovalcu“ čitamo pod gornjim naslovom jako poštevanja vreden oklic, katerega tudi mi tu ponatisnemo. Pri nas zavze- ma strniščna ajda važno mesto. Pridelke ajde se je pa zelo skrči, da so kmetovalci že začeli dvomiti, če se jo izplačuje pridelovati. Vzrok pičlemu pridelku ajde tiči edino le v izsesani zemlji, oziroma, ker se ajdi ne gojijo. Med našimi gospodarji je razširjeno domnevanje, da je ajda nekaj postranskega, ki se seje na strnišče zato da njiva in prazna in ker tako ne potrebuje drugega kakor plitvega oranja in zavle- čenja. Da bi ajda tudi gnoja potrebovala, na to nihče ne misli. Vsa ta domnevanja pa niso prava kajti ajda vzame zemlji in torej potrebuje najmanj toliko ali še več redilnih snovi, kakor kako drugo žito. Če mora torej njiva isto leto zapored dati dvakraten pridelek, potem pač ni čuda, če je utrujena, in ker ajda pride druga na vrsto, zato dobi le ostanke gnojilne sile, ki jih je prej požeto žito še na njivi pustilo. Ti ostanki gnojilne sile so majhni in ker se je pri nas od pamtveka z ozirom na rudninske snovi premalo gnojilo, so naše njive izsesane, in zato je bil pridelek ajde od leta do leta pič- lejši. Na 1 ha njive vzame iz zemlje povprečna žetev:

	dušika	kalija	fosforove kisline
psenice	52 kg	26½ kg	20½ kg
ajde	51	53	21¾

Iz tega razvidno, da potrebuje ajda toliko redilnih snovi, kakor žito, kalija pa še enkrat toliko, zato pa ima gnojenje s kaljevimi gno-

jili pri ajdi zelo velik učinek in istotako s fosforovimi gnojili, ker je fosforove kisline v naših zemljah že od narave malo. Kdor torej hoče pridelati dosti ajde, jo mora sejati na dobro gnojno zemljo, ki ima v sebi toliko redilnih snovi na razpolago, kolikor jih ajda potrebuje, in ker pri setvi na strnišče zemlja ni v takem stanju, zato se mora ajdi pred setvijo gnojiti. S hlevskim gnojem gnojiti nima pravega uspeha, ker se ta gnoj prepočasno razkrajja za hitro in kratko dobo rastočo ajdo in vrhutega ima naš hlevski gnoj premalo omenjenih rudninskih snovi v sebi. Iz tega so za gnojenje ajdi vajprimernejša umetna gnojila. Na dušik se nam pri ajdi ni toliko ozirati, ker ga ajda za silo že še dobi na strnišču in ker prebohotne rasti z ozirom na potrebno hitro dozorenje ni niti želeli. Najvažnejša redilna snov, ki jo moramo ajdi če naj bogato obradi, je fosforova kislina, a ta mora priti na njivo v taki obliki, da jo ajda more použiti v kratki dobi svoje rasti, t. j. v osmih tednih. Ajdi je torej gnojiti s superfosfatom, ki ima v sebi v vodi raztopno fosforovo kislino. Kdor bo ajdi gnojil s samim superfosfatom, bo seveda ob ugodnem vremenu in če ne bo slane, imel gotovo izboren pridelek, ki bo pa še boljši, če bo rabil poleg superfosfata še kako kalijevo gnojilo, n. pr. kalijevo sol, pepel itd. — Kajnit kot kalijevo gnojilo, pri ajdi ne gre rabiti vsled klorovih spojin, ki so za ajdo strup; zato se mora reči, da je kajnit ajdi škodljiv. Svetujemo našim gospodarjem, da ajdi na popisani način gnojijo, ker jim bo gotova žetev obilo povrnila stroške. Na Kranjskem imajo že krasne uspehe s tem gnojenjem, dokaz, da so lansko leto kranjski gospodarji porabili 50 vagonov superfosfata za gnojenje ajdi, da si je kmetijska družba šele pred malo leti pričela gospodarje vzbujati k temu delu. Omenjeni gnojili naj se tik pred setvijo (ne poprej) mešata ter posejata po spraseni njivi; potem se vseje ajda in podvleče. Za vsak mernik semena naj se vzame 25 kg. superfosfata, in če se goji tudi s kalijevo soljo, tedaj tudi le 10. Nujno pozivamo vse tiste, ki mislijo ajdi gnojiti z umetnimi gnojili, da jih pravočasno naroče, kajti tik pred setvijo je z naročili tak naval, da tvornica ne more nam in mi ne naročnikom ustrezati.

Ali ima kozje mleko poseben duh in okus?
Ako za kozo primerno skrbimo, dala nam bo mleko v ravno takim okusom, kakor je kravje mleko. Pomniti pa je na sledeče: 1. Kozo je kraniti samo s zdravo pičo, Kar je sprijenega, naj se ne daje kozi. Kozja naj bo vedno v dobrem zraku. Ako je ne moremo spuščati na prosto, moramo hlev vedno zračiti. 3. Skrbeti je, da bo koza vedno čista. V ta namen moramo jo večkrat očediti in z merno vodo, v kateri se je raztopilo nekoliko sode, oprati. Tudi je skrbeti za snago v hlevu. Če bodemo tako ravnali s skozo da nam bo popolnoma okusno mleko.

Napenjanje pri goveji živini. Žival se lahko pokvari, razun s prenaglim menanjem piče, prav lahko tudi s tem da povzije preveč zelene klaje. Posebno se to večkrat pripeti, ako ne pazimo dovolj pri krmiljenju z mlado deteljo, zeljem in repinim listjem in damo teh krmil živini preveč. Osobito so ta krmila pa še nevarna, ako so se v kupu vgrela ali so mokra, zmrla ali od slane napadena. Taka krmila lahko škodijo tudi, če jih damo živalim v majhni množini. Ako se pase živina po mokri ali od slane pokriti travi, potem na deteljišču, se lahko ravno tako pokvari. Navadno začne živino v takih slučajih napenjati. To bolezen, ki je pri nas jako navadna pa tudi prav nevarna, prouzroča lahko tudi prenagla preemba v piči, detelja, po kateri se je trozil mavec (gips), krompir, rž itd. Krmila se začnejo v vampu razkrajati in pri tem se razvijajo razni plini, osobito ogljeni okis in ogljenčeva kislina. Ker ne morejo ti plini iz vampa, začne se ta razširjati in napinjati ter pritiska na zadnji del telesa, posebno na levo stran. Ako ni hitre pomoči, žival lahko pogine. Kjer dobimo lahko hitro živinozdravnika, hodimo brž ponj, da bo potrebno ukrenil. Če je pa zdravnik daleč in bi preteklo predno bi prišel, cele ure, mora si znati kmet sam pomagati. Pravi gospodar mora biti poučen kaj mu je storil v sili, predno dojde živinozdravnik. Četudi ne more

živinozdravnika v težkih slučajih nadomestiti, pendar se mora vsaj toliko izobraziti, da bo znal, kaj mu je v prpi sili ukreniti. Naši kmetovalci grešijo v tem oziru mnogo, ker se ne za časa o tem poučijo ali ne dajo niti svojim sinovom ali hčeram potrebnih navodil. Obžalovati je, da se naše kmetice in naša kmetska dekleta vedno bolj bojijo hlevov in prepuste delo v njem hlapcem in deklam. Tudi kmetski sinovi take ljubezni do živinoreje, kakor bi je moralimeti z ozirom na vednorast oči pomen te kmetijske panoge. Prvo delo, ko smo zapazili, da živino napenja, je, da zvijemo iz slame nekako vrh (štrik) in to vrh vtaknemo živali v gobec ter jo zavežemo za rogami. Žival prisilimo na ta način, da bo žvečila. Nato jo je oblitli po celem telesu z mrzlo vodo ter drgniti s slamo. Pri tem je voditi žival počasi sem in tje ali pa, če je na paši, proti domu. Tudi pritiskanje z rokv ob levo lakotnico je dobro sredstvo. V lakih slučajih uide sapa v kratkem požeruh ie žival je rešena. Če pa ne pridemo s tem delo do uspeha, potem se moramo poslužiti drugih sredstev. Taka so: 1. Surrovemu jajcu napravi se ob obeh koncih luknico ter se beljak in rumenjak izpihneta. Nato se napolni lupina s terpentinom položiti je živali na zadnji del jezika, da ga požre. Terpentin prouzroči v vampu premikanje, ki ima za posledico, da sape skozi požiralnik uidejo. 2. Okoli 40 gramov (4 deke) živega vapna raztopi se v 1 litru vode in nato se dene v to raztopino nekoliko (3-5) žlic moka. To zmes se potem vlije v žival. 3. Tudi salmiak, katerega se prej zredči z vodo (1 žlica salmijaka na liter vode) in se vlija po žlici v žival, da navadno dober uspeh. Tudi bukov pepel v vodi, kateri se je dodalo nekoliko žganja, koristi. S temi alkalijnimi sredstvi se plini v vampu spojijo in zato izgubijo svoj škodljiv vpliv. Taka sredstva imeti bi moral vsak gospodar pripravljena. Hitro in gotovo pomoč pri napenjanju goveje živine daje požiralnikova cev, ako jo prav in previdno rabimo. Ta cev služi v ta namen, da odpelje v vambu nabrano sapo iz živali. Žival je nastaviti, ko rabimo cev, tako, da stoji na prednji strani mnogo višje, nego zadej. Nato ji je poriniti požiralnikovo cev, katero pa je treba prej očediti in namazati z maščo ali z maslom, do vampa. Če se je cev s pičo v vampu zamašila, treba je to s šibo, ki se nahaja v cevi, izpahniti. Požiralnikove cevi bi morali imeti v vsaki vasi. Taka cev stane 12 K. Nabolj gotovo sredstvo proti napenjanju pri živini je vhod s trokarjem (z nožem, ki tiči v medeni, na konci preluknjani nožnici). Vendar naj se rabi to orodje brez živinozdravnika samo v največji sili. Nož zabosti je z nožnico vred v žival na levi strani in sicer na sredi lakotnice (jame) tako, da bo vhod približno toliko oddaljen od zadnjega rebra kolikor od bedra. Ako se ne pazdovolj, se lahko pokvari obisti. Torkar je rabiti s popolnim mirom in previdno. Naglica ni dobra. Cestokrat se je dogodilo, da se je ta ali oni kmet tako spozabil, da je zabol trokar živali v desno stran in je s tem poskodoval čreva. Potem, ko se je zabol trokar v žival, povleči je nož iz telesa, nožnico pa je pustiti v rani, da zamorejo plini skozi v njo iz vampa. To traja lahko več ur. Ako je kdo v rabi trokarja že izurjen, je boljše, če ne čaka zadnjega trenutka, marveč prebode žival, tudi če se ni bati njene smrti. V sili rabimo mesto trokarja lahko navadni nož, ki mora pa biti čist in spičast. Ako je začelo žival napenjati na paši in nimamo niti primernega noža pri rokah, vrežimo si močno šibo, ki se lahko vgiha, ogladimo jo dobro ter ovimo konec šibe z žepno ruto. To šiba z ovito ruto vtaknimo živali skozi zrelo do vampa in s tmv odpremo kolikortoliko sapi v želodcu pot na prosto. Ko porinjamo šibo nastaviti je živino s prednjimi nogami bolj visoko. Ko je napenjanje prenehalo, oprati je rano z lizolom ali s stanjšano karbolno kislino ter deti nad njo obliž (flajšter). Krave, ki so napenjanju bolj podvržene, rediti je bolj previdno. Posebno jim je večkrat polagati soli in včasih encijanovega prahu. Za plemo naj se take živali ne puščajo, marveč poskrbi naj se, da pridejo kmalu mesarju v roke.

Kan ali cvef na vinu so majhne glavice, ki se jako naglo razvijajo. Za svoj razvoj pa potrebujejo zraka. Zato vidimo, da se nahaja kan

vedno le na vrhu vina, tam, kjer se stika s šina vina s zrakom. Ako zapodimo zrak popolnoma iz vinske posode s tem, da sod napolnimo z vinom, pa se ne bo kan več razvijal. Da bo vino cvetno, zameremo si tudi na drug čin pomagati. Najboljši način je ta, da desno v sod, ki ni popolnoma napolnjen, nekoliko brega olja. Olje je, kakor znano, lažje od zraka zato plava na površini. S tem pa zabranimo do vina in kan se ne more napravljati. Z zamorimo lahko tudi s tem, da zažgemo v nekoliko žvepla. Žvepleni dim vgnobi kan, veda se bo kan za nekoliko časa, ko žvepla dim izgine, lahko vnovič razvil. Preveč se sme vina žveplati, ker bi bolela pivce po plenu dimu (žvepleni sokislini) glava. Najbolj sredstvo proti kanu je, da pretočimo vino, začnemo piti, v manjšo posodo in v stekleno. Kan škoduje vinu s tem, da napravlja iz hola ogljenčevu kislino in vodo, toraj vino v Cvetno vino izgubi tudi mnogo aroma in ni prijetno, kakor ono, ki nima te bolezni.

Opdpane češplje je večkrat pobirati in gati presidnem, da se zamori v njih črva češgrizlice. Predno se začne pa sadje pobirati treba je drevo še enkrat dobro stresti, da pade navrtano sadje mesto jutri že danes na tla.

Kobilice so letos prava nadlega. Toliko je, da bodo skoraj požrle še tisto maleh travo, ki je do sedaj zrastle. Celo na trte gako se nahaja vinograd blizu travnika. Zaprsmo na jako mnogo letos zasajenih trtah, so jim kobilice listje oglodale. Na bolj vian trtah pa nismo videli škode. Da se te skake zamorij, priporočali bi ljudem, naj redijo ali purane. Otroci bi prav lahko pasli poleg vine tudi to perutnino, ki kobilice jako nžre in se po njih prav dobro redi. Ko bi več kobilic po travnikih in pašnikih, zagnali piče lahko v vinograd ali na strnišče, da čejo tu živalske škodljivce. S pičlami bi si lahko način prislužili nekoliko desetakov.

Prav. Gosp.
Za vežnjo trtnega mladja rabi se la slama ali pa liče (rafja) Najboljša je ržena slama. Da bo šlo delo v vinogradu naglo izpod nabrati in narezati je slamo že doma ter jo vezati v majhne snopečce. Slamo je seveda močiti pred vežnjo v vodi, ker bi se suha elomila. S ličjem privežemo mladje boljše, dar izgubimo navadno nekoliko več časa s vežnjo. Vsekakor pa vinograd povezan z lepše vzgleda. Zato se rabi eandanes liče ako po vseh vinogradih. Tudi trava in murvino se rabi za silo.

Peronospora in oidium sta se že pokazalo zato škropite in žveplajte! Ne zanajšajte se, ne bo letos teh bolezni, ker je suho vro. Vsakdo naj opravi svojo dolžnost, pa ne bo jeseni presenečen. Osobito priporočamo pa naj se žvepla, kajti grozdna plesenba se v to in snih letih navadno še bolj razvija, ka v mokrih in hladnih.

Cepljene trte je treba vsaka 2 ali 3 obirati, dokler ne požene na cepiču popoln močan poganek. Ako se to delo zanemari, mejo divji izrastki cepiči preveč moči in se ne bo mogla razviti. Osobito je poskrbeti za pravočasno škropljenje. Da veter ganka na cepiču ne odlomi, privezati ga je, ga je le mogoče, ob kol.

Listnica uredništva in upravnika.

Cenjeni naročniki naj se v dopisih kakor na njih denarnih nakaznicah vsakokrat na številko naročnine sklicujejo. — Piljštajn: Pastimo vam veselje; preosebna stvari ne objavljamo radi. Kaj drugo? — Slemen pri Mariboru: Glede početnice smo že vedali svoje mnenje. Za nekaj let se zdaj stvar na predugačiti in bi nobeno pisarjenje ne pomagalo. Zdrav! Novacerkev pri Vojniku: Obrnite se nam na podružnico kmetske družbe. Sicer pa dobite prijilo (ako je posestvo nezadolženo) tudi pri ptujski kasi. — V. K. Poličane: Podlistkov imamo celo za polno, ali prostora nimamo, da bi jih objavili. Ako bi manuskript nazaj, nam pišite. Pozdrav! — Velikovo Pismo glede župnika S. nepodpisano; torej v kol Sv. Janž na vinski gori: Pastimo staro demur! — Razni dopisniki: Prihodnjič!

Prehuda sredstva za odpeljenje (Abfuhr) so škodljive, rabite vled tega dr. Rosa balsam za želodec iz lekarn E. F. c. k. dvorni liferant v Pragi. To sredstvo ne vpliva sklon ne alterira prebavljenje, temveč ga pospešuje in okrepi. D se v lekarnah. Glej inzerat.

Grad Trst. ... tik ... avin ... rišče ... spos ... se iz ... Pi ... iz do ... izšla ... knjigi ... Brata ... Stawitsch, ... Foto ... (mark ... mah) ... deluje ... grafiji ... Prag ... Cenik ... vanje ... s pos ... travni ... veliki ... dvora ... goji ... nam ... jasnih ... z. A.

Loterijske številke.

nedec, dne 28. junija: 77, 31, 24, 41, 53.
dne 22. junija: 8, 74, 40, 39, 64.

Hiša

Hiše s sobami, kuhinjo, štalo za krave in vse zidano in opeko krito; lep vrt dvojni in malo njive. Posedstvo je za vsak obrt posebno, posebno pa za pokojnika. Natančneje izve pri Franc Petroviču, Spod. Polskava pri Pragerakem. 429

Pipe (fajfe)

iz bruyere-lesa.

Prima fabrika ki se ne pokvari gladka glava z daleč pripogonim bruyere-odlivom (abgusa) vinskevo roro (Weichselrohr) konec iz roga in cev iz žide, 21 cm dolga

K 150

za pipe, ali z okroglo rezano gavo iz bruyere lesa K 160 (zelo) zahtevajte v vašem mestu moj cenik s čez 3000 podobami gratis in franko. 546

Hanns Konrad

veletrgovina Mostu (Brux) št. 878. Zelo zahtevajte v vašem mestu moj cenik s čez 3000 podobami gratis in franko. 546

Knjigoveški učenc

445 Dobre hiše in potrebno orodje se takoj sprejme v trgovini W. Blanke, v Ptuj.

Radenske slatine

na debelo in drobno pripravljena posebno gostinčarjem. Brata Slawitsch, trgovca v Ptuj.

Zaloga

188 (Radener Sauerwasser)

Fotografije kot znamke

za vsake liki znamkam na pisnicah, in dopisnice s sliko izdelane po vsaki poslani fotografiji po ceni Otto Neumann, Karolinenthal št. 130. Ceniki se pošiljajo na zahtevo brezplačno in franko. 411

Dre posestvi

z posojajem (gozd, vinograd, travniki in njive) v legi, ob vseh cest, pol ure od kolodarnice, se pod ugodnimi pogoji prodajo oziroma tudi v najem dajo. Natančneje poizkusite dajati resnim kupcem in Anton Schwellz trgovcu v Poličanah 420

Kmetje pozor!

Ako pridete v Ptuj, ne pozabite priti v gostilno „Bräuhaus“ (Bahnhofgasse).

Dobro vino po ceni! Pivo liter 18 kr.! Mrzle in gorke jedi! Postrežba dobra!

Lepo čisto rudečo vino

okoli 40 hektolitrov se prod. Vabim kupce in gostilničarje, ki potrebujejo dobrega vina, naj se oglasijo.

Matija Tekauc

419 Velika vas št. 23, pošta Leskovec pri Krškem.

Svarilo!

Kakor ima vse, kar je dobro, svoje posnemovalce, tako skuša v novejšem času tudi neka nesolidna konkurenca porabiti za-se renomé staroznanih Rogoških mineralnih vod (lastnina štajerske dežele). Omenimo torej, da sta le „Tempelquelle in „Styria Quelle“ pravi rogaški kizli vodi. Pazi vedno na našo žnamko, ki ima poleg teh imen štajerski deželni žreb (panter) in na zamašku Rohitscher. 333

Sprejme se takoj

60 zidarjev po 34—36 vinarjev plače na uro
100 strežnikov po 20—22 vinarjev plače na uro
pri prostem stanovanju za stavbe v Hrastniku
Trbovljah in Zagorju pri

Franz Derwuschek,

418 stavbeni mojster v Mariboru.

Prtiči (Plahte)

410 za pojstle iz domačega platna se dobivajo samo v ta novi veliki trgovini

Johana Koss v Celju

po gld. r 30

Lesna trgovina!

Naznanim da sem zalogo ali lenštat različnega mehkega in trdega lesa pri gosp. Jos. Murschetz v Ptuj postavil in se bo zanaprej tamkaj vsakovrstne mere rezanega in tesanega lesa po najnižjih cenah in točni postrežbi dobivalo. — Priporoča se

Martin Dirnplaz

400 krčmar na starem lenštati v Ptuj.

Blago iz zlata, srebra

in Kina-srebra

ure in optične predmeti, se posebno in čudovito po ceni kupi samo pri

M. Gspaltl

Trgovina iz zlatom in optičnim blagom
Wegschaidlerjevi hiši v Ptuj.

Najboljše

klajno apno

se dobi samo pri

Adolfu

Sellinschegg

Ptuj

nasproti mestnega gledališča (teatra).

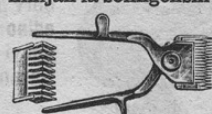
Jajca

kupuje po prav dobri ceni And. Suppanz, nakupovalec jaje v Ptuj (Rossmanova hiša blizu pošiljnice) in v Središču (Dečkova hiša).

Samo se plača.

30 dni na poskus pošljem moj pravi, fino ponikljan la solingenski stroj za striženje las „Atlas“

glasom pogojev mojega kataloga tedaj brez nevarnosti za naročevalca, da zamoremo vsakega prepričati o izvrstni trpežnosti našega stroja. Stroj za striženje las narej je iz la solingenskega jekla, najfinije ponikljan, z 36 zobmi, z 2 grebeni za pretakanje za 3, 7, in 10 mm dolge lase. Vse izvrstno izdelano z rezervnim perom v lepi skatli z navodilom za uporabo, da lahko vsak takoj lasi striže. Cena samo 6 kron. II-a vrsta stroj plača se sam, posebno v famijah, kjer so otroci, ker se izdatek se doprinese v 1/4 letu.

Navadne stroje za striženje las, ki so takoj za nič, nimam. Stroje za striženje brade režejo na 1 mm 5 kron. Škarje za konje in pse, ki so za vsakega ki ima konje in pse neugibno potrebno 5 kron. Pošilja po poštнем povzetjem

Hans Konrad v Brüks-u št. 876 (Češko). Cenik z mnogimi podobami čez 3000 vsakemu zastoj in franko.

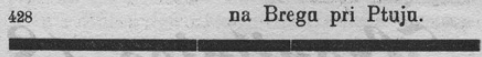
Večjo množino

črešenj, borovnic in višenj

za žganje se kupuje pri

Max Straschillu

na Brega pri Ptuj.

Namesto

18 kron samo 8 kron

Krasne Anker Rem. ure za go-spode iz Gloria srebra

Namesto 18 K samo 8 K

s tremi močnimi lepo graviranimi pokrovi, 10 kamenčkovi, natanko idoče, se pošiljajo po poštnim povzetju za samo 8 K in se vsakemu kupcu prida 3 letna pismena garancija

H. WEISS

tovarna za ure Dunaj Sechshaus/S

Razglas.

Dne 8. julija t. j. drugi ponedeljek meseca julija se vrši na Bregu pri Ptuj velik živinski sejem.

Predstojništvo občine Breg.

Registrirane „Adler Roskopf“ ure

se dobe le edino pri moji tvrdki in jih ne sme nikdo drug prodajati. Posebno primerne za uradnike, orožnike, kmetovalce, finančne in železniške uslužbence, kakor sploh za vsacega, ki potrebuje dobro, natanko idočo uro.

K 7. Pina, originalna „Adler Roskopf“ Anker-Remontor-ura z masivnim pozlačenim, protimagnetnim Anker-kolesjem, tekočem v kamenjih, pravo cifernico iz emajla, masivni, pravi z varstveno plohno zavarovani okrov iz nikla, šarmirski pokrov, okrašena in pozlačena kazalca, natanko regulirana K 7. — Ista s sekundnim kazalom K 8. — Z dvojnimi pokrovom brez sek. kazalca K 10-50 z dvojnimi pokrovom in sek. kazalom K 11-50 V srebrnem okrovu, odprta, brez sek. kazalca K 12. — V srebrnem okrovu, odprta, in sek. kazalca K 13-80 V srebrnem okrovu, dvojni pokrov brez kazalca K 17. — V srebrnem okrovu dvojni pokrov in kazalca K 18. — Za vsako uro se jamči pismeno 3 leta! Brez nevarnosti! Zamenjava dovoljena ali denar nazaj!

Razpošilja po povzetju (ali naprej plačati)

Hanns Konrad Prva (tovarna ur v Mostu (Brux) št. 876 (Češko) c. k. sodniško zapiseženi cenilni mojster, odlikovan s c. k. avst državnim črlom, 8 zlatnimi in srebrnimi medaljami razstav; osnovana l. 1887; razpošiljatev po vseh svetovnih krajih; moj cenik je 200 strani velik in obsega čez 3.000 podob ter se pošlje na zahtevo vsakomur zastoj in franko. 529

